

Sacsayhuaman
romjaiMAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

A perui Top 3 és a Huascarán

A Csendes-óceántól az Andok vonulatán keresztül az Amazonas-medencéig húzódó Peru nem szűkölködik felhőket ostromló hegyekben. Legkiemelkedőbb pontja a tekintélyt parancsoló Huascarán, melynek magassága 6768 méter. Az országban tett utazás csúcspontját mégsem a hegyi túrák jelentik. Ha valaki megkérdezi, mi volt háromhetes dél-amerikai kalandozásunk során a Top 3, a válasz egyértelmű: a Machu Picchu, a Titicaca-tó és a Nazca-vonalak. Haladjunk azonban sorjában, mert hosszú út vezetett addig, amíg az inkák egykori szent városát megpillantottuk.

Ecuador felől két nap és két éjjel buszoztunk, mire a perui fővárost, Limát elértük. A város száz évvel ezelőtt kisebb volt, mint most Debrecen, mára azonban 8 milliós metropolisszá fejlődött. „Míg élek, nem szellőzik ki a tüdőm.” – szöjt Józsi barátom, utalva arra, hogy a város méretének és forgalmának növekedése nem csak előnyökkel járt. A történelmi központ, a nyomornegyed és az óceánhoz közelebb eső, modern városrész szervesen összeforrt, mégis olyan távolság tátong közöttük, mintha nem is egy országban járnánk. Limából Cuzcoig további 23 órás buszút vár a kalandtúrát kedvelőkre, míg repülővel a távolság röpké egy óra alatt leküzdhető.

Cuzco és környéke ideális kiindulóállomás azok számára, akik az inka kultúrával szeretnének megismerkedni. Maga a város a szó szoros értelmében az inka romokra épült. A vastag, faragott kváderkövek jól ellenálltak a gyakori földrengéseknek, a hódítók által emelt falak viszont sorra leomlottak, míg végül néhány fontos épülethez a spanyolok is az egykori alapokat használták fel. A város ma már büszke inka múltjára, az utcanevek spanyol és kecsua nyelven egyaránt olvashatók, és azon is legfeljebb a turisták lepődnek meg, hogy a katedrális freskóján az utolsó vacsorát egy régi inka eledelel, a sült tengerimalac jelenti.

Cuzco volt az inkák egykori fővárosa, innen irányították azt a hatalmas területet, ami a mai

Kolumbia–Ecuador határtól egészen Santiago de Chile vonaláig terjedt. A fénykorában egymillió négyzetkilométeres birodalom településeit az Egyenlítő hosszával megegyező, általában 4–6 méter széles úthálózat és rendszeres futárszolgálat kötötte össze. Mai szemmel nézve szinte hihetetlennek tűnik, hogyan épült és működött egy ilyen hatalmas civilizáció olyan dolgok hiányában, amiket Európában már évezredek óta használnak. Csomóírásuk, a kipu vélhetően számok és szöveges információ rögzítésére egyaránt szolgált, nem ismerték viszont a kereket, a pénzt, sőt még a vasat sem. Más fémeket feldolgoztak, többek között az aranyat, ami nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a térség a konkvisztádorok célpontjává váljon. Az inkák uralkodóját, Atahualpát maga Pizarro fogta el, majd miután megkapta a szabadulásáért kialakított tetemes váltságdíjat, a szobányi aranyat, a foglyot annak rendje és módja szerint kivégezték. Évszázados falakra Cuzcoban is rálehetünk, aki azonban jobban meg szeretné ismerni az inka építészeti remekeit, ne mulassza el a közeli Sacsayhuaman

(Saqsaywaman) vagy a szintén nem túlságosan távoli Pisac (Pisac) felkeresését.

Akik sohasem jártak Peruban, azok is jól tudják, hogy „Cuzco inka, Pisac már inkább, de a Machu Picchu a leginkább”. (nem rossz) Ez utóbbi területet a spanyol konkvisztádorok sem ismerték, és egészen a 20. század elejéig Csipkerózsika-álomban pihent. Vélhetően néhány kincsvadász tudhatott róla, mert amikor Hiram Bingham amerikai kutató 1911-ben eljutott a romokhoz és elkezdődött a régészeti feltárás, egyetlen arany vagy ezüsttárgy sem került elő. A városról annyi bizonyosnak tűnik, hogy építése Pacsakutek inka király parancsára, 1450. körül kezdődött, szerepe azonban máig tisztázatlan. A legvalószínűbb, hogy kultikus létesítmény vagy az uralkodók nyári rezidenciája volt, akik Cuzcoból költöztek ide a legmelegebb időszakban. A szent negyed, a lakóövezet és a mezőgazdasági terület ma is jól elkülöníthető. A hasonló nevű hegykúp lábánál fekvő romterület 2007. óta nem csak Peru jelképe. A Bernard Weber svájci üzletember által szervezett és ek-

Cuzco – Jezsuita templom

A Titicaca-tó egyik szigete

Élet a Titicaca-tavon

A pók Nazca-ábrázolása

kor lezárult szavazás eredményeként a Machu Picchu lett a világ hét építészeti csodájának egyike. A helyszín közúton ma sem közelíthető meg, az egyetlen lehetőség a vonat – melynek jegyára az egyébként olcsó Peruban igen borsos – vagy az előre leszerelt, több napos gyalogtúra.

A Titicaca-tó Cuzco felől mindössze néhány órányira található. Az utat sajnos ott jártunk idején helyi tiltakozók zárták le, egy másik szakaszon pedig a hidat gyújtották fel, így óriási kerülőre és újabb két napos buszozásra kény-

tehát gyors, de talán épp a turisták érdeklődése segít abban, hogy ez a különleges élettér az utókor számára is fennmaradjon.

A Titicaca-tó felkeresése önmagában is élmény. A Föld legmagasabban, több mint 3800 méteren fekvő hajózható tavának területe akkora, mint két átlagos méretű magyar megye, a Balatont pedig közel tizenötször múlja felül. Legnagyobb mélysége 280 méter, de átlagban is meghaladja a 100 métert, így vizébe a Balaton hétszázszor férne bele.

Az európai szemmel is szép, rendezett városnak tartható Arequipa és a kondorok röptérről híres Colca-kanyon felkeresését követően éjjel után érkezünk Nazca buszmegállójába. Még fel sem vettük a hátizsákot, a helyiek összevesztek rajtunk, pontosabban azon, ki adjon szállást és ki szervezze a másnapi programunkat. Fél egykor már tudtuk, mikor lesz ébresztő, mikor repülhetünk a Nazca-vonalak fölött, mit érdemes még felkeresni, illetve hogyan juthatunk vissza Limába. A helyiek segítőkészségével Peruban és a térség többi országában is találkoztunk, ez azonban nem mindig párosult kellő angoltudással. Indulás előtt a spanyol nyelv beható tanulmányozása ajánlatos.

Az inkákat megelőzően Dél-Amerikában számos népcsoport alkotott kisebb-nagyobb területre kiterjedő civilizációt. Közéjük tartoztak a nazca indiánok, akik mintegy 2000 évvel ezelőtt hozták létre kultúrájukat. Bár az indiánok temetkezési szokását reprezentáló nekropolisz is megér egy

látogatást, a térség legjelentősebb látnivalói a Nazca-vonalak. A hosszú egyenesek mellett a terület hírnevét a figurális ábrázolások alapozták meg. A delfin, a pók, a majom, a kondor vagy a kolibri mellett egy asztronautára emlékeztető emberalak is látható. Ez az ábrázolás és az a tény, hogy az alakok kizárólag a levegőbe emelkedve vehetők észre, annak a nem túlságosan tudományos elméletnek is alapul szolgált, hogy az alkotások idegen civilizációk földi látogatásának bizonyítékai. A vonalak úgy készültek, hogy a felső talajréteget eltávolították, ezáltal előtűnt az alatta fekvő kőzetek színe. Az ábrák rendeltetésével kapcsolatban számos elképzelés látott napvilágot, egyértelmű magyarázat azonban máig nem született. Sajnálatos, hogy a vonalak felfedezésekor már elkészült a pánamerikai autópálya, és a kivitelezőknek sikerült ügyesen kettévágni egy gyíkot ábrázoló geoglifa farkát. Néhány figura a feltárásban fontos szerepet játszó német régész, Maria Reiche által emeltetett kilátóból is megtekinthető, aki azonban a környéket felkeresi, ne hagyja ki a vonalak feletti repülést.

A Nazcában tett látogatás jelentette perui utunk harmadik kiemelkedő programját. Nyolcfős társaságunk néhány tagja közben Arequipa mellett sikeresen feljutott a Chachani 6057 méteres tetjére. Szeretem a hegyeket, de Peruban mégis úgy éreztem, az ősi indián civilizációk alkotásainak felkeresése jelenti igazán a túrák csúcspontját.

Peru klasszikusa, a Machu Picchu

Cuzco – Fesztiválózó gyerekek

szerültünk. Szerencsére így is jutott idő a tó bolíviai részének felkeresésére, a legnagyobb élményt azonban a perui oldal úszó szigetvilága és az itt élő uro indiánok meglátogatása jelentette. Talán az utolsók között érkezünk, akik még láthatták a totoranádból készített szigeteken élő maroknyi népcsoport mindennapjait, ugyanakkor már a turizmus fellendülésének nyomaival is szembesültünk.

A nádszigeteken a hagyományos tűzhely mellett ott emelkedik a napkollektor tartóoszlopa, megjelenik a rádió, a népművészeti emléktárgyakon kívül pedig akár Coca-Colát is vásárolhatunk. Az egyik indián zsinórra kötött sassal csalogatta a kíváncsi látogatókat. – Zsákmányszerzésre is használja? – kérdeztem. – Nem, kizárólag a turisták miatt tartom. – hangzott a válasz, majd kérte, hogy ha nem esik nehezünkre, az elkészült fotót tegyük fel a honlapjára. A változás, a kommercializálódás

Az Urubamba völgye Pisacnál